Onderzoeksrapportage MijnBurgemeester Enschede

Gemeente Enschede is op zoek naar een nieuwe burgemeester. Als onderdeel van deze zoektocht heeft de gemeente ook haar inwoners gevraagd naar wat voor persoon gezocht moet worden. Wat zijn volgens hen belangrijke eigenschappen voor de nieuwe burgemeester? En aan wat voor persoon denken zij wanneer zij de nieuwe burgemeester voor zich zien?

Datum: 23 juni 2021

Aantal deelnemers: 1.743

In opdracht van: gemeente Enschede

Aanleiding onderzoek

HOOFDSTUK 1

De tool ‘MijnBurgemeester’

Via de tool MijnBurgemeester, ontwikkeld door Citisens, hebben inwoners van Enschede hun mening gegeven over het profiel van hun toekomstige burgemeester. Zij konden digitaal reageren op 10 stellingen en een open vraag: ”Als ik denk aan de nieuwe burgemeester van Enschede, dan zie ik iemand die…”. De vragenlijst was toegankelijk via computer, tablet en smartphone.

Burgemeesterstype

Inwoners hebben verschillende ideeën bij hun ideale burgemeester. Citisens heeft deze ideeën en wensen samengevat tot vier verschillende typen burgemeesters. Na het invullen van de stellingen en de open vraag, kregen deelnemers te zien welk type burgemeester bij hun antwoorden past. In bijlage 1 is een omschrijving te vinden van de vier burgemeesterstypen. In de onderzoeksverantwoording leest u meer over de totstandkoming van deze typen.

Inwoners bereiken

Om zoveel mogelijk inwoners uit te nodigen tot deelname, is het onderzoek onder de aandacht gebracht van het EnschedePanel maar ook via de sociale mediakanalen van de gemeente. De leden van het EnschedePanel ontvingen per e-mail een uitnodiging met een link naar de vragenlijst.

1.743 respondenten

Uiteindelijk hebben de antwoorden van 1.743 inwoners die deelnamen aan de inwonersconsultatie geleid tot de inzichten die u leest in dit rapport. Hiervan zijn 829 afkomstig uit het EnschedePanel. Citisens gebruikt haar segmentatiemodel met acht betrokkenheidsprofielen om respons in onderzoeken te vergelijken met de samenstelling van de gemeente[1]. Op verzoek is het invullen van een postcode niet verplicht geweest in dit onderzoek, waardoor representativiteit op achtergrondkenmerken voor een deel van de

[1] Voor meer informatie, zie www.citisens.nl/betrokkenheidsprofielen.

respondenten niet gecontroleerd kan worden. De resultaten zijn daarom indicatief, hoewel het totale aantal reacties (n = 1.743) bijzonder hoog is en dus een goed beeld geven.

Samenvatting resultaten

HOOFDSTUK 2

De nieuwe burgemeester van Enschede

Deelnemers zien het liefst een burgemeester die dichtbij hen staat en sterk betrokken is bij de directe omgeving. Deze nieuwe burgemeester moet daarom vooral inwoners in hun wijk bezoeken. Op dit onderdeel zijn inwoners het meest uitgesproken. Ook moet hij of zij gevoelens kunnen laten zien. Daarbij past ook de uitkomst dat men liever een burgervader/moeder ziet dan een bestuurder.

Als de situatie daarom vraagt, moet de nieuwe burgemeester wat inwoners betreft snel in actie komen maar wel de rust bewaken. Bij de situatie van een onveilige wijk, zien deelnemers liever een burgemeester die betrokkenen bezoekt dan iemand die met de vuist op tafel slaat.

Met oog op samenwerking buiten de gemeente, vindt men contact met burgemeesters in de regio belangrijker dan contact met bestuurders in Den Haag.

Op andere punten is minder overeenstemming. Zo verschillen deelnemers onderling over de vraag of de nieuwe burgemeester zich moet richten op uitdagingen van de toekomst of van vandaag. Er is een lichte voorkeur voor uitdagingen van de toekomst, wat ook in lijn is met een lichte voorkeur voor een enthousiaste vernieuwer boven een stabiele factor.

Uit de antwoorden op de open vraag die is gesteld, blijkt dat deelnemers zoeken naar een betrokken, toegankelijke burgemeester die de mensen in de stad en regio kent en verbindt. Er is behoefde aan een burgemeester die boven de partijen staat en hart heeft voor Twente. Deelnemers zien graag iemand die sociaal is met een menselijke maat, die naast hen staat en opkomt voor hun belangen. Ook spraken de deelnemers een lichte voorkeur uit voor een vrouwelijke burgemeester.

Type burgemeester

Aan het eind van de vragenlijst kregen deelnemers op basis van hun antwoorden een typering te zien van het type burgemeester dat het best bij hun mening past. In bijlage 1 leest u een omschrijving van deze vier typen, die de deelnemers ook te zien hebben gekregen.

De meeste deelnemers kwamen uit op een Kritische Coach, gevolgd door een gedeelde plek twee voor Efficiënte Probleemoplosser en Enthousiaste Aanvoerder, zoals blijkt uit de onderstaande figuur. Opvallend, tevens in vergelijking met andere gemeenten, is dat hier niet één profiel overduidelijk naar voren komt. Bij de inwoners van Enschede, passen dus verschillende typen burgemeesters.

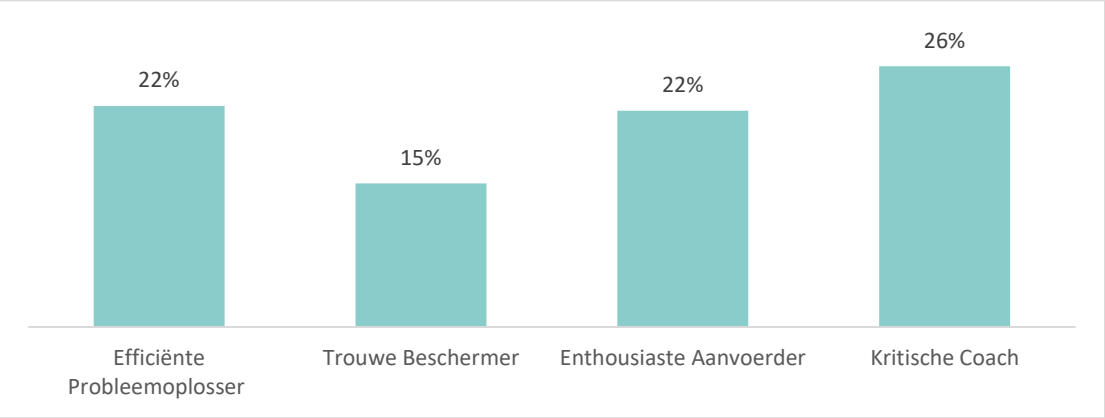

Type burgemeester	**%**
Efficiënte Probleemoplosser	22%
Trouwe Beschermer	15%
Enthousiaste Aanvoerder	22%
Kritische Coach	26%

Resultaten

HOOFDSTUK 3

Hieronder vindt u de resultaten van de 10 stellingen waarover inwoners van gemeente Enschede hun mening konden geven. Bij elke stelling kon men aangeven welke eigenschap of welk gedragsvoorbeeld zij belangrijk vinden voor hun nieuwe burgemeester. Deelnemers konden zich positioneren op een zevenpunt-schaal om hun mening weer te geven.

Stellingen

Bestuurder of burgervader/-moeder

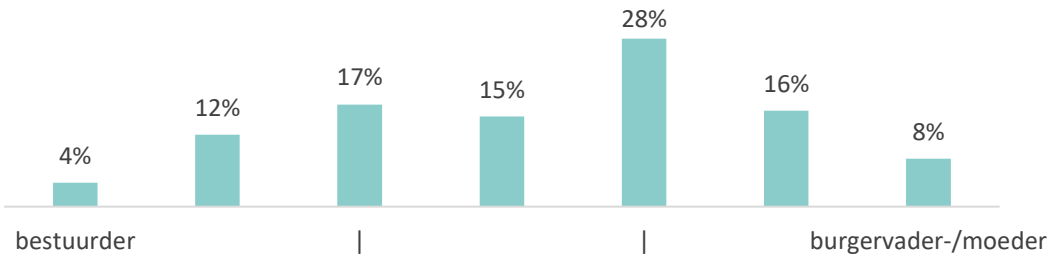

Mijn burgemeester is vooral bestuurder/ burgervader/-moeder						
bestuurder	|	|	|	|	|	burgervader/-moeder
4%	12%	17%	15%	28%	16%	8%

Professioneel blijven of gevoelens laten zien

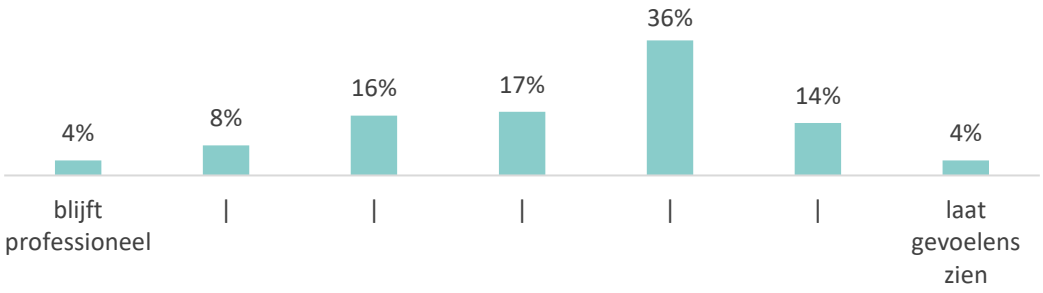

Mijn burgemeester blijft professioneel / laat gevoelens zien						
professioneel	|	|	|	|	|	laat gevoelens zien
4%	8%	16%	17%	36%	14%	4%

Draagvlak of actie

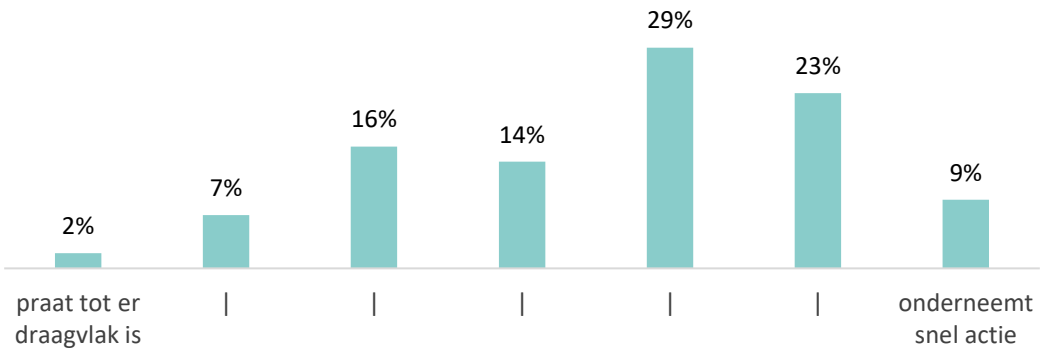

Mijn burgemeester praat door tot er draagvlak is / onderneemt snel actie						
praat door tot er draagvlak is	|	|	|	|	|	onderneemt snel actie
2%	7%	16%	14%	29%	23%	9%

Betrokkenen bezoeken of met de vuist op tafel

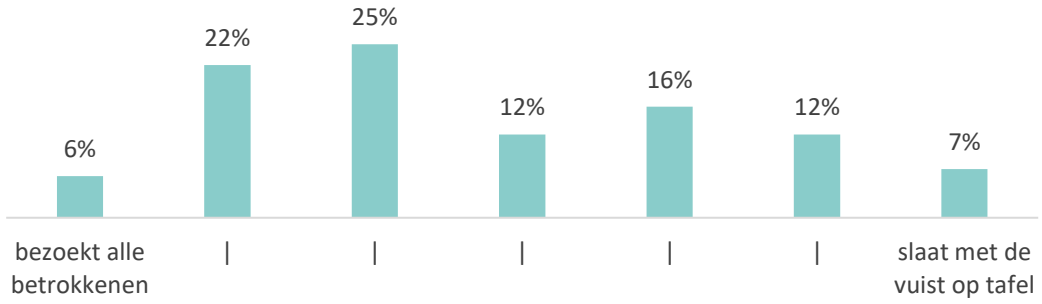

Mijn burgemeester bij een onveilige wijk: bezoekt alle betrokkenen / slaat met de vuist op tafel						
bezoekt alle betrokkenen	|	|	|	|	|	slaat met de vuist op tafel
6%	22%	25%	12%	16%	12%	7%

Bestuurders Den Haag of burgemeesters in de regio

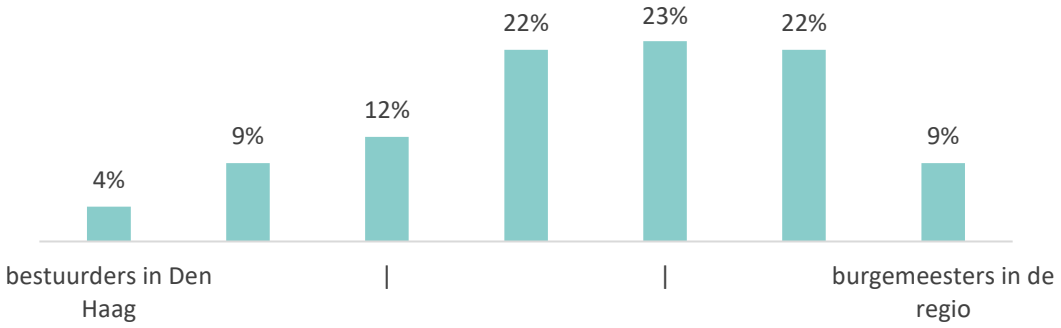

Mijn burgemeester spreekt vaak met bestuurders in Den Haag / burgemeesters in de regio						
bestuurders in Den Haag	|	|	|	|	|	burgemeesters in de regio
4%	9%	12%	22%	23%	22%	9%

Op TV of in de wijk

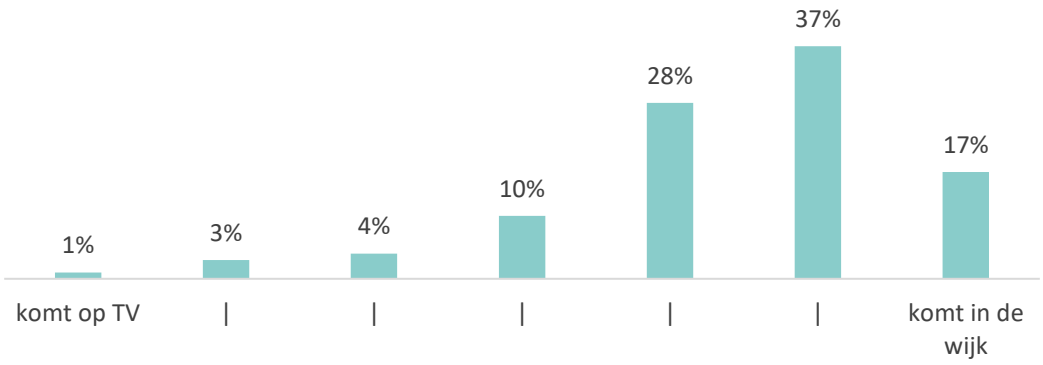

Mijn burgemeester als gezicht van de gemeente komt op TV / komt in de wijk						
komt op TV	|	|	|	|	|	komt in de wijk
1%	3%	4%	10%	28%	37%	17%

Ambitie of rust

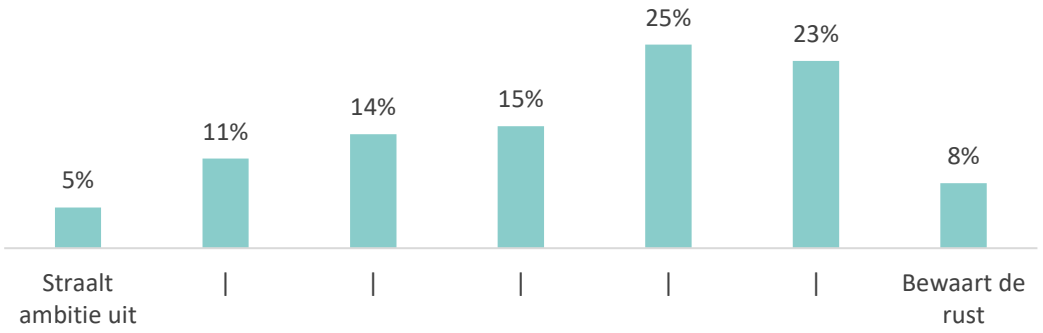

Mijn burgemeester straalt ambitie uit / bewaart de rust						
straalt ambitie uit	|	|	|	|	|	bewaart de rust

5%	11%	14%	15%	25%	23%	8%

Zoekt grenzen op of bewaakt grenzen

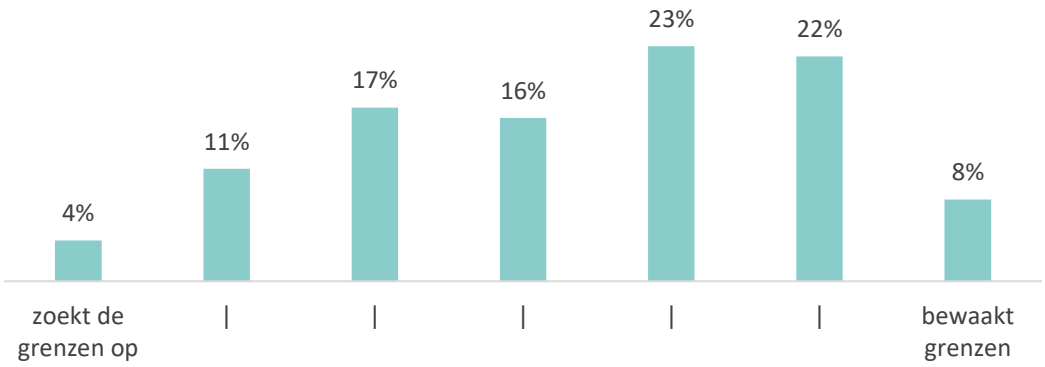

Mijn burgemeester zoekt de grenzen op / bewaakt de grenzen						
zoekt de grenzen op	|	|	|	|	|	bewaakt grenzen
4%	11%	17%	16%	23%	22%	8%

Enthousiaste vernieuwer of stabiele factor

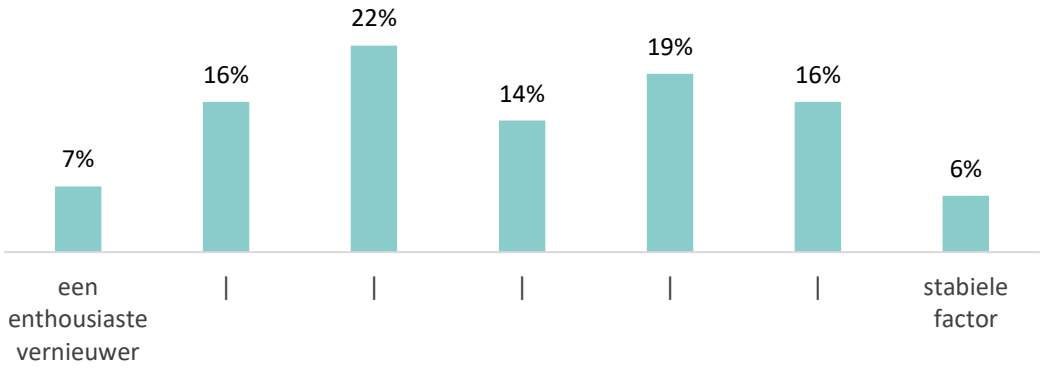

Mijn burgemeester is een enthousiaste vernieuwer / stabiele factor

enthousiaste vernieuwer	|	|	|	|	|	stabiele factor
7%	16%	22%	14%	19%	16%	6%

Uitdagingen van de toekomst of van vandaag

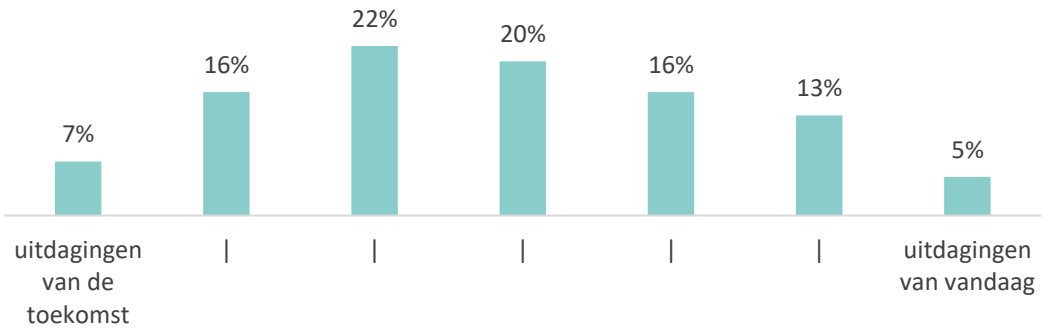

Mijn burgemeester richt zich op uitdagingen van de toekomst / uitdagingen van vandaag						
uitdagingen van de toekomst	|	|	|	|	|	uitdagingen van vandaag
7%	16%	22%	20%	16%	13%	5%

Open vraag

Deelnemers is de volgende open vraag voorgelegd: 'Als ik denk aan de nieuwe burgemeester van Enschede, dan zie ik iemand die...'. De antwoorden staan hieronder samengevat rondom enkele veelgevraagde eigenschappen.

Thema	Korte omschrijving
… betrokken is	Er is vraag naar een burgemeester die zichtbaar is voor alle inwoners en die weet wat er speelt in de gemeente.
	"… betrokken is bij wat leeft in Enschede, past bij de stad Enschede"
… een vrouw is	Veel inwoners zien graag een vrouwelijke burgemeester, die sociaal is, mensen met elkaar verbindt en betrouwbaar is.
	"Mag ook wel eens een keer een vrouw zijn. Een vrouwelijke burgemeester hebben wij namelijk nog nooit gehad."
… een Twentenaar is	Inwoners zien graag een burgemeester die een sterke affiniteit heeft met de regio Twente. Zij willen een burgemeester die de cultuur van de Twentenaren begrijpt en het liefst Twents en Duits kan spreken.
	"Iemand met liefde voor Enschede en Twente."
… boven de partijen staat	Graag zien de inwoners van Enschede een burgemeester die boven de partijen staat, zowel buiten als binnen het gemeentehuis.
	"… iemand die boven de partijen staat en zich verre houdt van het krakeel in de gemeenteraad."

Onderzoeksverantwoording

HOOFDSTUK 4

Onderzoeksmethode

Veldwerk

Dit onderzoek is uitgevoerd van 18 t/m 22 juni 2021. De vragenlijst was via de open link www.mijnburgemeesterenschede.nl voor alle inwoners in te vullen. Om aandacht te vragen voor het onderzoek en mensen uit te nodigen om mee te doen, is een campagne opgezet met een mix aan online middelen.

Zo zijn de leden van het EnschedePanel uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. Zij hebben via e-mail een uitnodiging gekregen om mee te doen. Daarnaast is een online campagne uitgezet via de sociale mediakanalen van de gemeente. Deze posts waren gericht op inwoners van gemeente Enschede.

Stellingen

Het onderzoek bestond uit 10 stellingen waarmee invullers konden aangeven welk eigenschap of gedragsvoorbeeld zij belangrijk vinden voor hun nieuwe burgemeester. Deze stellingen zijn ontwikkeld door Citisens, op basis van onderzoek naar leiderschapsstijlen van burgemeesters. Aan de hand van diverse publicaties over leiderschapstijlen, zijn vier dimensies ontleed: 1) leiderschapsoriëntatie, 2) omgang met macht, 3) taakoriëntatie en 4) communicatiestijl. In 2019 is door Citisens een onderzoek uitgevoerd onder 2.816 leden van het Citisenspanel, waarbij hen is gevraagd wat een burgemeester tot hun ideale burgemeester maakt. Op basis van hun antwoorden, zijn stellingen toegekend aan elk van de vier bovengenoemde dimensies. Vervolgens is voor de vier dimensies in kaart gebracht welke stijlvoorkeur respondenten hebben. Hieruit blijkt dat Nederlanders niet eensgezind zijn in hun voorkeuren voor de stijl van de burgemeester. Door middel van een clusteranalyse zijn vier typen burgemeesters onderscheiden: 1) de facilitator, 2) de beschermer, 3) de pragmatische probleemoplosser en 4) de aanvoerder. Het type burgemeester dat het beste past bij de antwoorden die invullers geven in de MijnBurgemeester-tool, krijgen zij te zien aan het eind van het onderzoek. De beschrijving zoals getoond wordt, ziet u in bijlage 1.

In het onderzoek worden niet alle stellingen die behoren tot de dimensies getoond. De gemeente krijgt in voorbereiding op het onderzoek de mogelijkheid 10 stellingen te kiezen uit een totaal van ongeveer 20 stellingen. Om ervoor te zorgen dat alle dimensies vertegenwoordigd zijn in het onderzoek, kiest de gemeente per dimensie minimaal 2 en maximaal 4 stellingen.

Respons

In totaal hebben 1.743 personen de vragenlijst ingevuld. Door middel van verschillende verificatiemethoden zijn dubbele invullers uit de resultaten gefilterd, en zijn controles uitgevoerd om eventueel misbruik van de vragenlijst te achterhalen. Onderdelen van het verificatieproces waren onder andere een check op e-mailadres (indien bekend), postcode (indien bekend) en invultijd. Hiermee zijn de uitkomsten van inwoners van buiten de gemeente buiten de analyse gehouden.

Bijlage 1

Hieronder ziet u de omschrijving van de vier typen burgemeesters die de invullers aan het eind van de vragenlijst te zien kregen. Elke invuller kreeg het type te zien dat het meest met hun mening op de stellingen overeen kwam. Daarnaast hadden zij de mogelijkheid om door te klikken en een omschrijving van alle vier de typen te lezen.

Efficiënte Probleemoplosser

“Waar een wil is, is een weg!”

Probleemoplossers hebben hun blik gericht op het hier en nu, en gaan recht op hun doel af. Vaak zijn dit doelen die door anderen zijn gekozen en vastgesteld.

Onderweg gaan zij moeilijkheden niet uit de weg. Sterker nog, probleemoplossers gaan actief aan de slag met het zoeken naar een oplossing. Zoals de naam al doet vermoeden, denkt dit type liever vanuit mogelijkheden dan belemmeringen.

Dat komt omdat de probleemoplosser resultaten wil boeken. Ze kiezen voor houding die daar op dat moment bij helpt: formeel of informeel, samen met anderen of alleen. Het is maar net wat er nodig is om samen vooruit te blijven gaan.

Kritische Coach

“Teamwork makes the dream work”

De kritische coach is een echte bruggenbouwer die energie krijgt van contact met anderen en steeds de samenwerking opzoekt. Dit type vindt het belangrijk om anderen zo veel mogelijk te betrekken en ervoor te zorgen dat zíj tot goede ideeën en besluiten kunnen komen.

Onderweg heeft de kritische coach veel aandacht voor de omgeving: is iedereen nog aangehaakt? En hoe is de sfeer? Een goed proces is minstens zo belangrijk als een mooi resultaat.

Hoewel hun houding eerder formeel dan informeel is, zijn kritische coaches erg sociaal vaardig. Ze weten goed aan te sluiten bij de leefwereld van hun publiek en houden van duidelijke communicatie.

Trouwe Beschermer

“Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg”

Wat moet er gebeuren en wanneer? Dit zijn de vragen aan de trouwe beschermer zich mee bezig houdt. Daarbij richt dit type zich op uitdagingen van dit moment. Trouwe beschermers zijn geen fan van verandering, liever beschermen zij dat wat bekend en vertrouwd is. Dat steken zij ook niet onder stoelen of banken.

Onderweg houdt de trouwe beschermer zich zowel bezig met einddoel als met het proces. Problemen zijn er om op te lossen, maar niet door van de gebaande paden af te wijken.

Als het nodig is, kan de trouwe beschermer voor een autoritaire houding kiezen. Bij dreigend gevaar ondernemen zij liever snel actie dan dat zij lang praten. En bevoegdheden zijn er om te gebruiken als de situatie daarom vraagt.

Enthousiaste Aanvoerder

“Alleen ga je sneller, samen kom je verder”

De blik naar buiten! Dat is wat de enthousiaste aanvoerder typeert. Deze burgemeester richt zich op uitdagingen van de toekomst én heeft daar een visie op.

Enthousiaste aanvoerders zijn niet bang voor verandering. Sterker nog, onderweg zoeken zij rustig de grenzen op wanneer dat nodig is. Het liefst duiken zij de inhoud in om hun plannen werkelijkheid te laten worden.

Als dat nodig is, gebruiken enthousiaste aanvoerders hun bevoegdheden om zaken voor elkaar te krijgen. Daarbij gaan ze niet voorbij aan anderen. Met een enigszins informele houding weten zij anderen te betrekken en overtuigen. Samen onderweg naar die stip op de horizon.